

Curierul Ardealului

On, Biblioteca și Tulul cultura
S.A.

3 LEI
Exemplarul

Redacția și Administrația:
ARAD, Str. Românului No. 6.
Telefon 156.

ORGAN POLITIC ȘI DE INFORMAȚIUNI
Apare Joia și Duminică

ABONAMENTE:
Un an, lei 400.— șase luni, lei 250.— trei luni
lei 150.— Pentru autorități și întreprinderi par-
ticulare 1000 lei anual. — șase luni, lei 600.—

3 LEI
Exemplarul

Banditisme și minciuni bulgărești

Ecourile în presa străină —
Incurajate de neglijența și toleranța noastră fără margini, bandele comitașilor bulgari și-au intensificat, în timpul din urmă, acțiunile teroristice în Cadrilare.

Aceste acțiuni cari se bucură de complicitatea guvernului bulgar, sunt sprijinite și acoperite și de agențiile de presă bulgare. Aceste agenții de presă, între cari și Agenția Telegrafică Bulgară, răspundesc în străinătate fel de fel de știri despre preținse, aia curi românești, pentru a anihila efectul eventual produs peste granițe de masacrare continuă la cari supun bulgarii populația pașnică din Dobrogea-Nouă.

„Journal des Débats“, d. Auguste Gauvain publică un articol în care, pornind dela recentele incidente dela granița româno-bulgară, arată că guvernele bulgare cari s'au succedat dela asasinarea lui Stambuliski au urmărit toate, sub aparențe diverse, aceeași politică de revanșă, prin intrigă, prin transformări politice și prin răsturnări.

„Proiectele unei Confederații balcanice, serie d. Gauvain, au sedus pe unii occidentali, mai cu seamă în Anglia. Chiar și la Foreign-office s'au amozezat de un Locarno balcanic. S'a crezut că trebuie numai să se satureze ca lucrurile să se aranjeze. Dar se pare că Foreign-office este din tradiție rău informat asupra atăcerilor bulgare. Decepțiile cele mai teribile, ca aceia din 1915 nu par a-l emoționa. Noi nu vom obosi să repetăm că în starea actuală a lucrurilor în cercările de a se construi o Confederație balcanică, vor produce numai haos. Guvernul bulgar o știe și procedează în consecință. Planul tenace este de a obține predominanța pe peninsula balcanică. Un număr de bulgari este gata, pentru aceasta, să-și unească țara cu Jugoslavia pentru a forma o mare

Jugoslavia în care elementele bulgare să aibă preponderanța și să reînceapă marea întreprindere de bulgarizare a Macedoniai.

„Ei beneficiază de simpatiile filologilor occidentali, cari confundă unele denumiri științifice arbitrare cu politica și botează drept bulgare regiunile în cari se vorbește un dialect pretins vechiu-bulgar, care poate să fie numit cu aciaș dreptate și vechiu-sărb. Dar noi ne aflăm în fața unor fapte mult mai importante decât gramatica veche slavonă. Este în joc menținerea în Bulgaria a unei păci ieșite din trei războaie și nu din controverse gramaticale. Or, pacea nu poate fi asigurată decât prin respectarea tratatelor.

„Ce vedem astăzi? Că ministrul Bulgariei la București îndrăznește să califice drept falsificare scandalosă desmintirea dlui Mitileu relativ la incidentele dela frontieră. Ce limbaj pentru un diplomat!

„In tot cursul ultimelor luni o campanie de ațărare contra României s'a desfășurat în provinciile bulgare. Întrunișgomotoase au provocat asasinarea, pe teritoriul român, a jandarmilor, a institutorilor și a locuitorilor pacinici. Organizarea internă a hotărât să împiedice cu orice preț românizarea Dobrogei. Ea nu se dă înapoi dela nici o crimă pentru a stingheri administrația regulată și face tot posibilul pentru a provoca represalii care să permită Bulgariei de a poza în victimă în fața Europei.

„Mijlocul de a preveni complicații mai primejdioase, constă în sistemul de supraveghere organizat la frontiera greco-bulgară în urma evenimentelor din anul trecut, de către Consiliul Ligei Națiunilor. Consiliul trebuie să supravegheze situația și să ia măsurile capabile de a împiedeca ca incidentele actuale să degeșnereze în conflict“.

Insemnări de-o zi

Propaganda noastră culturală

Poetul Marcel Romanescu, unul din elementele cele mai de valoare ale corpului nostru diplomatic scrie, în ultimul număr al revistei craiovene „Flamura“, următoarele judecătoare rânduri despre propaganda noastră culturală în străinătate: „Propaganda noastră culturală se poate mândri cu două figuri remarcabile, ale căror nume sunt cunoscute astăzi în toată lumea civilizată: Nicolae Iorga și Elena Văcărescu. Nu vom vorbi aci despre activitatea variată a marelui nostru istoric, nici de freamătul de simpatie pe care l'a stărnit de curind în Apus cu șirul său de conferințe dl Iorga, trăind în țară, a avut totdeauna grijă să țină în curent pe compatrioții săi cu munca sa pe toate tărourile.

Lucrul se schimbă când e vorba de Elena Văcărescu, desțărâtă de mult și stabilită la Paris Elena Văcărescu scrie și vorbește franțuzește. Dar, dacă, din împrejurări neatințate de voișea ei, și-a uitat de „creșterea limbii românești“, niciodată această româncă nu a pierdut „a patriei simțire“. O dovedește patina cu care a vorbit totdeauna de țara ei depărtată, de basmele populare, de tot farmecul acela oriental și latin, pățimas și languros, vioi și totuș melancolic al sufletului românesc. O dovedește „Rapsodul Damboviței“, — așa de puțin cunoscut la noi, — și acele „Cântece ale Aurorei“, despre care Leconte de Lisle vorbea acum 40 ani la Academia Franceză. Și mai sunt alte volume de poeme, ca „L'Amé seraine“, „Lueurs et Flammes“ sau „La dormeuse éveillée“, care așteaptă și azi un traducător român.

Dar Elena Văcărescu a scris și cărți cu povești minunate, o dramă liric intitulată „Cobzarul“ și o seamă de studii literare, ce merită să fie cunoscute. Dăruim de conferințe ținute la Paris, fie la Universitatea Analelor fie în alte părți, și în care a vorbit neînecat, cu atăta căldură despre sufletul românesc, contrastează cu atitudinea altei românce desțărâte, cu acea poetă renegată care se cheamă Contesa de Noailles.

Elena Văcărescu a făcut însă mai mult: prin bunătatea sufletesească și meritele ei literare incontestabile, a reușit să se impună ca președinte al unuia din cercurile literare cele mai înalte din Paris, cercul „Femina-Vie-Heureuse“. De curind, când, uzând de votul ei dublu de președinte, a determinat decernarea premiului francez unui romanier (tătar care nu era pe placul lui Paul Souday — critic literar al ziarului „Le Temps“ s'a înjosit ocărind pe această femeie, sub cuvânt că o străină n'are ce căuta în fruntea unui juriu francez. Și Elena Văcărescu a răspuns, cu simplitatea ei înăscută, că, dacă este scriitoarea franceză, nimeni n'o va face să renunțe vreodată la naționalitatea ei. Amintesc că, acum doi ani, prin stăruințele ei, cercul „Femina“ s'a hotărât să atribute un premiu literar analog pentru România, obligându-se să publice traduceri eventuale ale lucrărilor românești premiate. Și, desigur, că acesta este mijlocul cel mai bun de propagandă culturală în străinătate.

Elena Văcărescu a ținut, în luna Martie, o serie de vreo zece conferințe, în orașele mari și mici ale Olandei, vorbind despre „Poveștile țării mele“, sau direct „Grădina patimii mele“. Venea dintr-un Geneva, unde reprezentase guvernul român la Societatea Națiunilor. Am văzut-o. Imi vorbea de munca ce o desfășoară în Comitetul Cooperației Intellectuale alături de Bergson și Einstein, și de marile foloase pe care le-ar putea realiza din această cooperație, țării mai mici, care pe acest tărâm au mai mult de primit, decât de dat. Căci este evident că, din schimbul de studenți sau profesori, numai noi am câștiga, din

eventuale împrumuturi culturale, acordate de Societatea Națiunilor, tot noi am folosi, alături de câteva popoare bătute de analfabetism. Energia sufletesească, depușă de Elena Văcărescu în această operă de înaltă umanitate, ale cărei foloase se vor restrânge direct asupra țării sale, face ca această femeie să se bucure nu numai de recunoștința noastră românească, ci de grațitudinea întregii lumi civilizate. Și astfel, înălțându-și sufletul în slujba păcii, Elena Văcărescu n'a încetat niciodată să reverse asupra țării sale binefacerile unui duh mare și generos.

Încetarea din viață a lui Titu Mărgineanțiu

A plecat dintre cei vii și Titu Mărgineanțiu... Un român mai puțin în Aradul cu așa de puțini români. Un om de muncă mai puțin în vremurile acestea când toți ar vrea se căștigi lenevind. Un element admirabil pregătit, mai puțin, în haosul de după război!...

Cu fața lui rumenă, cu părul alb și totdeauna bine dispus, Titu Mărgineanțiu părea că a învins vârsă care degradează și desfințează.

Titu Mărgineanțiu, omul care s'a bucurat aici de simpatii generale, a fost și el, ca cei mai mulți intelectuali de dincoace de Carpați, fiu al satelor românești.

S'a născut în 1864 în comuna Valcani și după studiile secundare a urmat cursurile universitare la Budapesta.

Pe timpul regimului maghiar a ocupat în administrație slujbă înaltă. Sub guvernul Károly în 1919 a fost numit comisar guvernial-prefect al județului Caraș-Severin.

După unirea Ardealului, Titu Mărgineanțiu a fost numit de Consiliul Dirigent administrator financiar la Târgu-Mureș și consilier ministerial. În 1920 a fost transferat la Arad tot în calitate de administrator financiar.

În 1925 a trecut la pensie, spre marea părere de rău a acelor cari i-au cunoscut rarele calități de funcționar.

În timpul stăpânirii ungurești, cu toate posturile înalte ce le-a ocupat, Titu Mărgineanțiu nu și-a uitat niciodată originea și s'a purtat ca bun român, lucru nu tocmai des și ușor pe acele vremuri.

Înmormântarea a avut loc Marți la orele 6 din locuința-i din Str. Russu Sirianu.

Odihnească în pace!

Programul noului guvern grec

Atena. — Consiliul de miniștri grec a întocmit programul noului guvern, care cuprinde în primul rând sanarea situației actuale.

Adunarea generală ordinară a „Asociației Ind. și Comercianților Români din Arad și Jur“

Duminică, în ziua de 25 Iulie crt. la orele 11, „Asociațiunea Industriașilor și Comercianților Români din Arad și jur“, își va ținea, în sala Primăriei orașului Arad, prima admare generală ordinară, dela înființarea ei. Patru profesională română, cât și întreg publicul nostru va avea ocaziunea să constate progresele realizate de această Asociațiune, pe terenul organizării elementelor românești din viața economică, în cursul unui an și jumătate.

În aceste vremuri de refacere a întregului organism de Stat, Asociațiunea aceasta este o instituțiune, a cărei activitate contribuie în mod direct la opera de consolidare a societății românești din aceste părți.

Comerțul, industria și meseriile din Transilvania sunt în mâinile străinilor, pe cari ei le-au acaparât în mare parte înainte de război. În baza acestor stări de lucruri populațiunea orașelor noastre se compune din elemente cu aspirațiuni protivnice intereselor noastre naționale. Streinii, aciuiați în fruntea vieții economice, își reclamă dreptul de conducători. Toate instituțiile și așezămintele românești, cu caracter oficial, sau particular, au în fruntea lor, și la conducere, pe acei streini minoritari, cari nu se pot împaca cu tendința românilor de a prelua din mâna lor conducerea.

În reprezentanța comunală, în conducerea instituțiilor financiare, în conducerea Camerelor de Comerț și Industrie, a Corporațiilor profesionale, în conducerea întreprinderilor economice de tot felul, minoritarii își pretind locul, în marea măsură, cu elementul românesc, nu în baza raportului lor numeric, ci mai vârtos, în baza puterii lor materiale. Dela unire și până astăzi toate guvernele și toți factorii conducători au grăbit să respecte aceste pretențiuni ale minoritarilor, chiar împotriva intereselor românești.

Mulțumită acestei curtuazii a oficialității noastre, față de minoritarii, mai vârtos pe terenul economic, ei își fac menzile, fiind la conducere, tocmai ca la ei acasă. Am avut ocaziune nu de mult să relatăm un caz întâmplat, unde meseriașul român la o furnitură de material pe seama unei autorități, a fost nedreptățit față de un strein, cu toate că românul făcuse o ofertă mai favorabilă decât streinul.

Dece se miră deci lumea, că orașul Arad, de exp. este azi mai înstrăinat de cât ori când altă

dată? că în prăvălii și în magazine, ba chiar și la multe instituțiuni publice, limba românească este înlocuită cu limba maghiară?

Pentru că nici unul dintre conducătorii noștri, dela unire încocoare, nu și-a pus mâna pe inimă să jure în sufletul său, că și va face o chestie de conștiință, de a sprijini prin toate mijloacele și pe toate căile legale, cauza românească, de a ajuta formarea și închegarea unei clase sociale românești mijlocii.

Puterea de viață a poporului românesc, din care va eși tânăra generație, chemată să preia conducerea destinelor acestui popor se manifestă în mișcarea de emancipare de sub tutela economică a streinilor, care ne slăpănesc azi în țara românească, tocmai așa cum avea putere de viață s'a dovedit mai tare de cât lanțurile robiei milenare, în care am făcut.

Asociațiunea aceasta, prin propaganda ce o face în mijlocul obștei pregătește terenul descătușării noastre din robia economică.

Activitatea desvoltată de ea, terenul organizării elementelor românești, timde ca meseriașului comerciantului și industriașului român să i-se respecte dreptul de ași ocupa locul ce i-se cuvine, în urma jertfelor ce a adus pentru înfăptuirea idealului național. Aceasta nu în baza principiului de paritate, oferit de conducătorii cu o dărnicie așa de mare minoritarilor, ci în virtutea dreptului ce-l are ca fiul poporului românesc.

Iată pentru ce salutăm cu bucurie din partea noastră această mișcare, cu caracter național atât de pronunțat, a tinerei clase mijlocii din acest oraș și jur, apelând tot odată la marea noastră publică să sprijinească cauza lor, care este și cauza întregii obștii românești.

Unul dintre cei multi

Programul noului guvern francez

Paris. — Noul guvern francez și-a alcătuit programul, care va fi citit azi în Cameră și în Senat.

Paris. — Dl de Monzie noul ministru de finanțe francez a citit eri în Parlamentul francez programul financiar al noului guvern.

Modificarea constituției poloneze

Varșovia. — Parlamentul a votat modificarea constituției, prin care președintele republicii este autorizat să dizolve parlamentul.

Note istorice asupra Busolei și întrebunțării ei

Declinația

Trecuse câteva secole dela apariția Busolei și marinarilor, cu toată insuficiența indicațiilor ei erau ferm convinși că în principiu direcția acului trebuia să coincidă cu aceia a meridianului geografic. Deși rezultatele la care conduceau întrebunțarea ei, erau afectate totdeauna de erori pe cari practica navigației le scootea la iveală, totuși, sub impresia admirației pe care descoperirea misteriosului fenomen o escitase, se considerau ca provenind din imperfecția instrumentului și a erorilor de observație. Natural că și acestor cauze le reveneau o bună parte din valoarea erorilor. D. Darondeau spune că ele au contribuit mult în a întârzia descoperirea adevăratei cauze care scoate orice ac magnetic din direcția meridianului geografic, și străbunii noștri de pe atunci nici nu îndrăsnearu să o banuiască.

rile către leagănul de civilizație antică al orientului, găsim declinația definită pentru prima oară de Chinezi, într-o carte ce datează din secolul al XII. Cunoșcând existența acestui fenomen, ei nu i-au dat toată importanța ce i se cuvenea, neținând seamă de ea în orientarea. Astfel zidurile orientale și occidentale ale orașului Peking, construit sub al doilea împărat din dinastia Mings, nu tind exact către Nord, ci se găsesc deviate cu 2°30' dela Sud spre Est, fapt ce probează până la evidență că au fost orientate numai cu busola, fără a ține seamă de erorile ei.

În Europa, cel dintăiu care ar fi cunoscut declinația se crede că e un oarecare Pierre Adiger care ar fi observat-o în anul 1269. Humboldt însă susține pe Cristofor Columb care în mod cert, recunoscu existența acestui fenomen încă dela întoarcerea sa

din primul voiaj (1492). Deși el avea ferma convingere că acul nu indică exact direcția meridianului geografic, totuși el nu avu curajul să-și afirme observațiunile sale care ar fi răsturnat ideile existente, lucru ce se poate ușor explica dacă ținem seamă de prejudeciile și bigotismul religios ce încătușa știința acelei epoci. Navigatorii posteriori cari au observat acest fenomen, s'au mulțumit a-l atribui erorilor de observație și imperfecției a instrumentului; o astfel de definiție o găsim în tratatul de „Arta Navigatorului“ a lui Pedro di Medina, tipărit la Valadolid în 1545.

Chestiunea însă atrase atențiunea oamenilor de știință; Alonzo di Santa Cruz observă în mai multe locuri eroarea de indicații a acului magnetic și-și coordonă rezultatul observațiilor pe o hartă dată la lumină în 1550. Cinci ani mai târziu, Martin Cortez în tratatul de Navigație tipărit la Sevilla, vorbește de declinație ca de un fapt constatât de experiență și de care navigatorii trebuie să țină socotală.

De îndată ce s'a hotărât că acul magnetic nu indică meridianul locului, observatorii s'au pus pe lucru determinând declinația pentru diferitele puncte ale globului. Înfașșurarea lor sub o formă științifică datează dela englezul Robert Norman care în 1576 începu cercetările sale. Patru ani mai târziu (1580) el descoperi și înclinația magnetică.

Deviația. — Marinarilor, însă, le era rezervat și alte surprize. De îndată ce progresele industriei permise întrebunțarea fierului la construcția bastimentelor, inginerii nu au ezitat un moment de a-l întrebunțaa, fie pentru diferitele piese accesorii, fie pentru armamentul, (mai târziu pentru cuirasă). Aceste mase de fier, magnetizate sub acțiunea pământului, influențează asupra acului, scoțându-l din planul meridian magnetic și dând naștere unui nou fenomen: deviația. Desigur, că la început, cât timp masele de fier erau neînsemnate, fenomenul trecea neobservat; erorile ce rezultau erau atribuite ca și mai înainte, imperfecției instrumentului, erorilor de

observație și curenților marini, a căror acțiune asupra bastimentului, nu intrau în calculul punctului.

Tocmai d'abia pe la 1666 Guillaume Denys, profesor de hidrografie din Dieppe, observă cu mirare că busola așezată în diferite părți ale vasului dădea indicații diferite. Mai târziu (1680) navigatorul Dampier observă că în apropiere de capul Buna Speranță, indicațiile compasului difereau enorm chiar pentru regiuni foarte apropiate, însă nici Denys nu a găsit deslegarea faptului. Walles astronomul lui Cook, a fost cel dintăiu care s'a ocupat serios de această chestiune; în urma numeroaselor sale cercetări el a juns să descopere că: direcțiunea bastimentului are o influență apreciabilă asupra orientatției acului. Acesta e primul pas spre adevăr în studiul deviației.

Navigatorii celebrii ce au urmat ca: Phipps (lord Mulgrave) în voiajul său spre Polul Nord, Beautemps-Beaupré în expediția lui D'Extre-Casteaux, au observat și ei fenomenul deviației, însă nu au mers mai departe cu cer-

cetările, ci s'au mulțumit numai a-l înregistra. Cu toate acestea calea era deschisă, și marinarilor avizi de perfecționarea mijloacelor de navigație, urmăreau cu atențiune numeroasele experiențe. Downie, master pe vasul Glorieux, făcu un al doilea pas, arătând în 1790 că fierul dela bord, joacă un rol preponderent în valoarea deviațiilor.

Capitanul englez Flinders (mort în 1814) studiază științificește variația compasului și ajunge să reprezinte fenomenul sub formă matematică. Ca și predecesorii săi, el recunoscu că orientatția bastimentului și locul ce ocupa compasul la bord avea o influență asupra deviației. După dânsul, cauza unică a acestor fenomene era acțiunea fierului dela bord. Prin numeroase experiențe făcute pe H. M. S. „Investigator“, el găsi că pentru oricare bastiment de fier există un coeficient fix, al cărui product cu înclinația magnetică a locului, dă maximum de deviație al acului pentru acel loc. El înaintă Amiralității engleze, un memoriu care întrunea toate

Funerariile maiorului Gh. Tomescu

— Coroanele depuse. — Asistența. — Discursurile. —

Sâmbătă 17 Iulie, a avut loc înmormântarea mult regretatului maior Gh. Tomescu, fost delegat al M. St. M. pe lângă Direcția V de Exploatare din localitate. Corpul defunctului așezat în biserică din Cetate, a dat prilej cunoscuților să vadă — timp de două zile — pe unul din cei mai iubii ofițeri ai garnizoanei Arad.

Sicriul maiorului Tomescu a fost împodobit cu frumoase jerbe de flori naturale, în timpul zilei de 17 Iulie, depunând coroane următoarele persoane și oficialități: General Ionescu; dl colonel Ceorgescu Petre, șef de Stat Major al Diviziei I. Cavalerie; căpitan Fortunescu, dela Cercul de Recrutare; căpitan Limburg din Artilerie Călărească; Delegații M. St. M. din Secția VI Transporturi București; Cercul de Recrutare Arad — ofițeri și trupă; — Ofițerii Garnizoanei Arad; Reg. 93 infanterie; Granicerii; Funcționarii CFR. din Direcția V Exploatare; etc., etc.

Asistența

Dupăcum am mai spus, maiorul Gh. Tomescu fiind unul din ofițerii iubiti din localitate, prietini și cunoscuții au ținut să-l însojească până la lăcașul de veci, într'un număr foarte mare. Am remarcat în mulțime prezența dlor: general Ionescu, dr. Ion Robu, primarul orașului; lt. col. Petre Ceorgescu, șeful de Stat Major al Diviziei I Cavalerie; lt. colonel I. Vătășeanu, delegatul M. St. M. de pe lângă Div. IV Exploatare CFR, Timișoara; lt. colonel Luca, dela Cercul de Recrutare; lt. colonel Mardan, din reg. 93 inf; lt. col. medicul Grăzoianei; maiorii: Angelescu, din grăniceri; P. Mitulescu dela Comenduire; Brătioianu din cavalerie și Penescu, ing. P. Zamfirescu; șeful serviciului L. din CFR. G. Comăneșcu, șeful serviciului M. din CFR.; A. Bogdan inspector, dr. Al. Leșcu; Cusma, Kapitany, Zoran, Mreja, Achimescu, funcționarii CFR.; căpitani: C. Fortunescu, I. Albescu, Marinescu, Limburg, Ionescu, etc.

După oficierea ultimilor rugăciuni, pentru odihna sufletului celui răposat, preotul Băru, a ținut o foarte emoționantă cuvântare; după care sicriul a fost scos din biserică, de către șeșe ofițeri și depus pe un afet de tun, frumos împodobit cu jerbe și coroane de flori naturale.

Cuvântarea dlui col. P. Ceorgescu

După depunerea sicriului pe ofet, dl lt. colonel P. Ceorgescu, a rostit următoarea cuvântare:

Indurerată soție și nemângăiat fiu. Jălnică adunare.

Mi-a fost hărăzită mie penibilă situațiune de a aduce ultimul salut de vecinică despărțire bunului și iubitelui meu camarad și prieten Maiorul Tomescu.

Cruda soartă, în fața căreia trebuie să ne resemnăm, a lovit această familie, răpindu-i soț model și un tată pe atât de bun, lăsând-o, în puterea vârstei, la etate abia de 40 ani, când încă aveau nevoie de ajutorul său.

Bunul nostru camarad, Maiorul Tomescu s'a născut în comuna Voloiac județul Mehedinți; natura a fost vitregă pentru el, chiar din fașe, întrucât la 6 luni rămâne orfan de tată iar la 12 ani perde și pe mamă-sa.

Rămas fără părinți, la o vârstă fragedă, când încă nu știa pe ce drum trebuie să apuce, el totuși, prin cuminența și înțelepciunea, ca de om matur, deși copil, isbutește să-și facă loc cu mari eforturi, îndurând tot ceea ce poate îndura un copil, lipsit de iubirea părintească și fără nici un fel de resurse materiale, până ce intră elev în Școala Militară la 1 Octombrie 1907.

Pune gradul de Sublocotenent la vârsta de 23 ani, plin de avânt tineretei, cu mulțumirea că prin muncă și multă trudă, și-a făcut loc în lume, avându-și asigurată existența și poziția socială.

Înaintat după 4 ani la gradul de Locotenent, ia apoi pe câmpul de luptă, gradele de Căpitan și Maior.

Rănit greu în 2 rânduri, în bătălia din Munții Vrancei și Soveja, fără să-și precupețească viața și cu acea energie inerentă omului, care în viață a luptat cu greutate zile, de abia vindecat, pornește iarăși pe front luând parte la toate luptele din războiul de desrobirea neamului până la încheierea păcii.

Iată dar, pe scurt, viața acestui harnic și brav ostaș; care nu a știut altceva decât să-și facă complex și în mod conștiincios datoria.

El nu a cunoscut decât munca și devotamentul în serviciu, luptând până în ajunul morții, pedeparte cu boala, care-l răpunea din clipă în clipă și pe dealta cu dorința de a-și face datoria până la capăt.

Moartea crudă și nenăsoasă îl smulge însă fără milă de lângă o soție iubitoare și de lângă un fiu, în care el își punea atâta nădejde și pe care îl perdea din ochi cu dragostea de tată.

Bun la suflet, fără perche, caracter nobil, necunoscând minciuna și viclenia, totdeauna amabil și binevoitor.

Prin aceste frumoase însușiri era stimat și iubit de camarazi, și adorat în familie.

Acum ne părește, lăsându-ne împetriși și cu inima strânsă de durere, că nimic nu se mai poate face și nimeni nu se va împotrivi lui Dumnezeu cel mare și puternic, care a vroit astfel.

Se duce un om, se duce un caracter, se duce un fiu al țării, se duce un brav ostaș, fiindcă Maiorul Tomescu nu este numai al familiei, este al nostru, al tuturor, este odrasla țării, pentru care a sângerat în războiul stânt ce am dus contra dușmanului.

România mare de astăzi îi este recunoscătoare.

Să bată clopotele, să sune trompetele și fanfarele, să vestească tuturora, că Maiorul Tomescu s'a dus dintre noi, că țara, neamul și armata numără încă unul din fiii săi aleși, mai puțin.

Ne păreșteți, iubite camarade și te duci acolo, unde ai pus pentru totdeauna capăt suferințelor.

Du-te așa dar și te odihnește; așa și-a fost destinul, crud și nemilos.

Și acum îndurerată familie imbrățișată pe adoratul vostru, săriți ultima oară; nu camarazi și în nemărginită-ți durere își vom fi în amintirea scumpului vostru soț și tată, mângăera și va asigurăm că în totdeauna vei găsi în noi cuvânt sincer de cosolare.

Camarazi tăi, iubite Tomescule te privesc și nu le vine să creadă; te-ai stins; ochii tăi s'au închis pe vecie.

Vreau să-ți spună ultimul adio, dar gura ta a amuțit pentru totdeauna și nu ne poate răspunde; nici durerea și lacrimile familiei nici dragostea noastră nu te mai pot reține.

Du-te iubite camarade, dute prieteni și te odihnește căci în această clipă solemnă altă putere nu putem avea, decât să-ți zicem creștinește cuvinte „Dumnezeu să te odihnească întru Domnul”. „Dumnezeu să-l ierte”.

În urmă s'a format cortegiul mortuar, în ordinea următoare: maiorul Mitulescu, comandantul Pieței; soldații purtând crucea maiorul Angelescu, cu decorațiile defunctului; reangajații purtând coroanele C. Recrutare și Garnizoanei; preoții; carul mortuar; rudele și prietenii; muzica militară a reg. 93 infanterie; și un batalion de onoare din același regiment.

Cortegiul astfel format a parcurs străzile: Bucur, colonel Piri, piața Avram Iancu, general Berthelot, bulevardul Reginea Maria și Crișan, până la cimitirul Eternitatea unde corpul maiorului Gh. Tomescu, a fost coborât în ultimul lăcaș, în sunetele de rugăciune ale muzicii militare.

Impertinența bulgărească

— Mistificarea unei realități, cu urmări grave —

Anumite agenții de publicitate fără a executa un control serios asupra surselor informative, răspândesc în lumea întreagă știri, cari au darul unei totale compromiteri a unui stat, în fața restului celorlalte. Este un sistem, care dă în vileag iresponsabilitatea morală postbelică, atât a societății cât și a individului. Aceste știri — pentru viitorii critici istorici — vor rămâne documente nedesmintite și epoca creațiilor vor căpăta o denumire murdară, cași politica pe care au urmărit-o.

Trebuie să notăm însă, cu durere, că punctul de reper al majorității acestor știri, îl formează însuși centrul de gravitate european, centru care se sprijină pe granițele României Mari.

Nici un stat civilizat, nu a căutat — prin trimiterea unor imparțiale experti — să aște causele căderii monedei noastre naționale — cauză inexistentă în realitate, ea fiind rodul unei nerușinate speculațiuni de bursă internațională — toate aceste state, prin ziarele lor guvernamentale și de opoziție, permit să se dea de veste lumii întregi că, în România Mare există un fel de anarhie teroristă și câte alte bazaconii defăimătoare.

Fără a mai aminti conflictele imaginabile între noi și unele din fostele state aliate, în timpul marelui războiu, ne vom opri la una din cele mai recente știri ale acestor agenții de publicitate și anume la aceia, cum că „în noaptea de 14 Iulie, într'un sat de lângă frontiera bulgară, s'a întâmplat explozia unei bombe din cauza unei greșeli a șefului de jandarmi explozie care a provocat moartea, atât a șefului de jandarmi, cât și a mai multor țărani, cari se aflau în apropierea lui.”

A doua zi autoritățile românești au zămislit din acest accident un atac de bande bulgare pe teritoriul României și au procedat imediat la numeroase arestări. Cei arestați au fost escortați la Turtucaia, unde s'au găsit peste câteva zile corpurile lor neînsușite.

Cu acest ton, explică agenția oficială bulgară incidentul recent petrecut la frontiera Cadrilaterului și această știre impertinentă găsește adăpost în sutele de ziare ale statelor europene, unele din ele — cele interesate — comentând-o nestanjenite de nimeni, așa cum le convine.

Cu astfel de mistificări Bulgaria speră în compătunirea umanitară a europeni, cari vor trâmbița din nou lumea, nenorocirea nevinovăției bulgărești și suntem siguri că Barbusse va convoca un nou meeting, similar celui din seara de 4 Iunie, în sașa Wagram din Paris. — Câtă impertinență, și tot odată câtă imbecilizare!

Umanitarismul european, va arunca noui ancoze în dedesubturile politice, dar suntem siguri că nu se vor putea prinde decât de restul celorlalte, ale căror lanțuri au ruginit de atâtea așteptare sbuciumată! Dacă prostia bulgărească n'a putut găsi admiratori decât în cei de talia lui, H. Barbusse et comp., impertinența bulgărească va fi în schimb pusă la punct de către cuțovlahii (românii macedoneni), cari după oficialitatea bulgărească, a redus la minimum siguranța vieții în Dobrogea.

Urmările acestor nerușinate mistificări ale realității, vor avea o gravitate și nici într'un caz pentru noi.

Domnul Dr. I. Lupaș ministrul sănătății publice — la Arad

— Inspecțiile la Institutul Obstetric, la Spitalul de copii și la Uzinele de apă —

Luni, dl dr. Ion Lupaș, ministrul sănătății publice a sosit la Arad, venind dela Băile Lipova, unde își face vilegiatura.

Nefiind anunțată vizita-i la Arad, nu i-s'a făcut primire oficială.

Dela gara liniei electrice Arad-Podgoria dl ministru a plecat direct la Institutul Obstetric în Palatul Eliz Fischer, unde, în lipsa directorului dr. Ștefan Albu, a fost primit de către dl dr. Traian Mager.

După inspecție, dl ministru Lupaș și-a exprimat, în termeni cei mai calzi, satisfacția pentru conducerea excelentă a acestui institut model. A urmat inspecția la spitalul de copii, unde a fost întâmpinat de către medicul-șef dl dr. Călineanu, și unde s'a interesat de aproape de îngrijirile ce se dau copiilor, rămânând deplin mulțumit de cele constatate.

Dela Spitalul de copii a plecat la Uzinele de apă, unde inspecția a durat o jumătate de oră.

Cu trenul electric de după masă de ministru s'a înapoiat la Lipova.

Pentru înțelegerea europeană

În ziua de 13 Iulie s'au întrunit la institutul Carnegie din Geneva mai mulți politiciani reprezentanți a diferite parlamente, spre a discuta posibilitatea creării în cadrul Ligii Națiunilor, a unei uniuni pentru o înțelegere europeană. Din partea Germaniei au participat deputatul Wissell și fostul deputat democrat Heile, din partea Franței, deputații Painleve, Morel, Barthélemy și senatorul Henri Lichtenberger. În afara de aceștia mai erau și delegații englezi. Având în vedere numeroasele adeviziuni la idea de mai sus, venite din Anglia, Olanda, țările scandinave, Polonia și Slovacia, s'a hotărât numirea unei comisiuni care să se întrunească la Geneva în August spre a pune bazele uniunii și a adresa un apel către țările Europei.

Incunoștințare

Se aduce la cunoștința onor. publică că Duminică la 25 Iulie a. c. între orele 4—6 dimineața va fi suspendată furnizarea curentului electric și deci și al apei.

x „Femeia Ideală” care a avut un strelucit succes la premiera de Marți — va rula azi și mâine la Cinema Apollo — în rolul principal cu Constanța Talmadge. — Reprezentațiile încep la orele 6, 7½ și 9 și un sfert.

x „Sibil”, care cu începere de Miercuri va rula în Cinema Urania. Reprezentațiile încep la orele 6, 8½ și 9 și un sfert.

Vine: „Mizerabilii” după romanul lui Hugo Victor.

Vine: „Pat și Patachon” cele mai noi filme.

Vine: „Micul lord” cu Mary Pickford.

Vine: cele mai noi filme Mattek: „Monstrum” etc. etc.

Broșura < Cazul colonelului Al. Sturza > de V. Kapri se află de vânzare la Librăria Diecezană și la Librăria Klein din Arad.

Știri și fapte

Concedul dlui ministru V. Goldiș

Dl V. Goldiș, ministrul cultelor și artelor, va pleca la 25 Iulie în concediu pentru o lună.

Moartea prof. universitar I. Atanasiu

Marele om de știință prof. I. Atanasiu a încetat din viață la București.

Necrolog

Funcționarii financiari ai serviciului interior și exterior din orașul și județul Arad cu inima înfrântă de durere anunță încetarea din viață a iubitelui lor șef Titus Mărgineanțiu administrator financiar în pensiuință întâmplată după o scurtă suferință în ziua la 19 Iulie 1926 la ora 11 d. m. În mormântarea a avut loc Marți la 20 Iulie cor. Fie-i jărana ușoară și memoria binecuvântată!

Nrofesorului dr. I. Cantacuzino i-s'au fracturat picioarele

Din Brick (Elveția) se anunță: Dl profesor Cantacuzino stand lângă bordura peronului din gară, făcând o mișcare greșită, a alunecat și a căzut cu picioarele pe șinele liniei I. Un tren, care în acel moment trecea prin fața peronului, a trecut peste savantul profesor, fracturându-i picioarele din jos de gdnunchi.

Mari demonstrații bulgare împotriva României

În 18 Iulie au avut loc aproape în toate orașele Bulgariei monstru demonstrații împotriva României.

S'au ținut discursuri violente. Pretutindeni au fost arborate steaguri îndoliate.

Budapest—Tchécoslovaquie

Ne-a supărat de multeori faptul că ignoranța streinilor, în ale geografiei, ne-a mutat ades capitala țării când în Bulgaria, când în Ungaria, când în alte țări vecine.

Un ziar budapestan anunță că zilele trecute a sosit la Budapesta o scrisoare trimisă dela Institutul Pasteur din Paris. Scrisoarea purta adresa: Budapest—Tchécoslovaquie.

Vă puteți închipui furia ungușurilor, cari cred și astăzi că Ungaria este buricul pământului. Ziarul budapestan se miră că intensă propagandă maghiară în streinătate n'a ajuns să înlăture ignoranța streinilor în ce privește geografia Ungariei.

Ne mirăm și noi că, mai ales, după vălva enormă făcută de procesul francilor francezi, lumea apuseană și, în special, francezii, nu știu încă în ce țară se află Budapesta!

Repatrierea copiilor maghiari din Olanda

Repatrierea din Olanda a copiilor maghiari e pe sfârșite. Până acum Olanda a găzduit și hrănit peste douăzecișase mii de copii săraci din Ungaria.

Fascismul în Slovacia.

Din Praga se anunță:

Hlavacik, cunoscutul fascist cehoslovac a fost șef-redactor al ziarului N. Listy, în locul drului Hoch.

Prin această numire fascistă cehoslovacă câștigă nou organ de luptă.

Maghiarii din Slovacia

Ziarele maghiere din Budapesta se ocupă des de situații maghiarilor din Cehoslovacia și prezintă în culorile celelalte negre.

Limba maghiară nu poate vorbită acolo la nici o autoritate zic aceste gazete.

La noi, în România, limba maghiară e vorbită pretutindeni și aerul să ne-o impună și tptus se plâng mereu că cred persecutați.

Jefitorii depe șostrel Iteu—Zam au fost coperiți

Am anunțat în unul din numările trecute ale ziarului nostru, locuitorul Șerban Trandafir, comuna Săvârșin, a fost atacat doi indivizi, care l'au jefuit suma de 19.000 lei. Faptul s'a petrecut pe șoseana Iteu—Zam, care cei doi răufăcători au vădit pârș în pădurea din marginea comunei Iteu. Locuitorul Șerban Trandafir anunțând postul de jandarmi din Petriș, s'au luat surile de urmărire, în conștință cu postul de jandarmi Săvârșin. Formându-se pe puterice, plut. maior Gruiță dor a descoperit în numita pădure indivizii Muntean Vasile, Lugoj și Otescu Zenobie din muna Sudran, jud. Caraș Seve, cari luau de scurt au recunoscut jefuirea. Fiind în urmă legați, doi bandiți au fost transportați secția de jandarmi din Săvârșin unde după dresarea convenită procese verbale, vor fi înaintate Parchetului Arad.

Diverse întâmplări

În noaptea de 18—19 Iulie fost pescuit din Mureș cadavru fetiței Rozsi Caler din Aradul-n. Fetița avea 12 ani.

În ziua de 18 Iulie automobilul dnei Sandor Begenyi din Vârșșin s'a ciocnit la marginea comunei Pincota cu tramvaiul electric. Fost răniți ușor toți cei aflați în automobil, afară de șofer.

Femea Iuliana Notra din comuna Satu-Nou a sărit, în 18 Iulie, în fantana din curte, cu copiii în brațe. Copiii au fost salvați, însă femeia a încetat din viață.

Ultima oră

Comercianții din Paris își închid magazinele

Paris. — Mai mulți comercianți de articole de lux din Paris a hotărât închiderea prăvăliilor timp de mai multe săptămâni din cauza fluctuațiunii francului, din care cauză acești comercianți pierd foarte mult.

O conferință a statelor europene

New-York. — Mai multe state europene au sondat terenul în Statele Unite Americane pentru convocarea unei conferințe internaționale financiare, însă Statele Unite nu sunt dispuse să participe la o astfel de conferință.

Inundațiile din Jugoslavia.

Belgrad. — Inundațiile din Bacica din Jugoslavia ia proporții critice. Linia ferată Gombos—Sonta este amențată. Până în prezent 100.000 jugare sunt inundate, iar pagubele întrec 1/2 de miliard dinari.

Ratificarea convenției comerciale italo-jugoslavă

Belgrad. — Conform știrilor elene guvernul italian a îndrumat pe ministrul plenipotențiar Bodrero să intervine la guvernul jugoslav pentru ratificarea convenției a convenției comerciale italo-jugoslav să avertizeze pe Nincici, că amănarea ratificării acestei convenții este rău purtătoare de opinia publică italiană.

Regele Spaniei s'a înapoiat în țară

Madrid. — Regele Alfonso și generalul Primo de Rivera au sosit înapoi în Capitală.

Un mare incendiu de pădure

Paris. — Lângă oraș Albertan din Canada a izbucnit un mare incendiu de pădure. Pagubele sunt enorme.